

ՄԱՐԹԱԹԵՐ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵՒԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԽԸ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐՈՒԹՅՈՒՆ 1895

ԹԻՒՆ 5

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

	Երես
Զրկանք ՄԸ	33
Քրիստոս Կաղօթէր	33
Չար խորհուրդներէ Զգուշացիր	33
Նահապետները	34
Համարտախօսութիւն	35
Գործի Մէջ Նպատակ ՄԸ	35
Երկաթուղիներ Ափրիկէի Մէջ	36
Միջազգային Նամակագրութիւն	36
Թղթակցութիւնք	
Վառարանին Քով	36
Ասիկա Մեղաւորները Կընդունին	37
Նուիրատուութիւնք ի Նպաստ Բերքի Եւ Կեղեցւոյն Հիշուածան	38
Նուիրատուութիւնք ի Նպաստ Ֆարգինի, Հայտայի, Քիլիսի, Ուրտուանի, Եւ Թըլի Աւաքելական Գործոյն	38
Ազդ	38
Հանգէս Քաղաքական	39
Դրամական	40

ԱՒԵՏԱՔԵՐ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ. Կը հրատարակուի ամէն շաբաթ օր:

Տարեկան գինն է ամէն տեղւոյ համար կանխիկ 1 1/2 մեծիսիյէ, վեցամսեայն՝ 3/4 մեծիսիյէ: Թղթատարի ծախքը խմբագրութեան վրայ է: Մէկ քերթի գինն է 30 փարա: Խմբագրութեան, բաժանորդագրութեան եւ քղատարութեան պատկանեալ ամէն գրութիւնք պարտին ուղղուիլ առ Մ. Ս. Պարքըմ, Ամերիկացի խան, Կ. պոլիս:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Կողմանէ, Հ. Ք. ԿՐԻՆ, ԲՐՏՈՒՄԵՐ Հ. Ս. ՊԱՐԶԵՄ, ՏԵՐԵՆ-ԻՄԲԱԳԻՐ

ԶՐԿԱՆՔ ՄԸ

Եկեղեցւոյ երէց մը կ'ըսէ թէ իր ժողովուրդին մէջ հարուստ մարդ մը ամէն կիրակի օր կանոնաւորապէս ոսկի մը կը նուիրէր եկեղեցւոյն: Աղքատ այրի կ'ըսէ մ'ալ, որ լուացարարութեամբ թէ՛ զինքն եւ թէ՛ իր վեց զաւակները կը պահէր, անգամ էր նոյն եկեղեցւոյն, եւ ամէն շաբթու կանոնաւորապէս կը նուիրէր վաթսու ժարա, որ իր շաբաթական խնայութեան բոլոր արդիւնքն էր: Օր մը հարուստը երէցին գնաց եւ ըսաւ թէ աղքատ կ'ընէ թող բան մը չտայ եկեղեցիին, եւ թէ ինք ամէն շաբթու վաթսու ժարա փարա պիտի վճարէ անոր կողմէն:

Երէցը կնոջ այցելութիւն տուաւ եւ մեծ խոհականութեամբ եւ փափկութեամբ անոր հաղորդեց հարուստին առաջարկը: Արտասուաց կաթիլներ հոսեցան կնոջ աչքերէն մինչ կը պատասխանէր, «Ինծմէ կ'ուզե՞ն առնել այն

միւրթարութիւնը զոր կը ստանամ ես Տէրոջը նուէր տանելով: Չէք գիտեր թէ ո՛րչափ պարտական եմ անոր: Առողջութիւնս աղէկ է, զաւակներս աղէկ կը պահուին, եւ ես այնչափ բարեբներ կ'ընդունիմ որ կը զգամ թէ ապրիլ անկարելի է ինծի եթէ փոքրիկ ընծաս ցիտուսի չտանիմ ամէն շաբթու:»

Քանիներ կան որոնք Տէրոջը դործին համար կանոնաւորապէս բան մը հատուցանելու արտօնութեան վրայ տեղեկութիւն չունին, վասն զի երբեք այդ արտօնութիւնը դործածած չեն:

ՔՐԻՍՏՈՍ ԿԱԴՈԹԵՐ

Երբ Կրիստոս ստեպ կ'աղօթէր իր այս աշխարհի վրայ վարած ամբողջ կեանքին մէջ, որ ամենէն զբաղեալ եւ ամենէն աշխատալից կեանքն էր: Կառանձանար աղօթելու համար: Ամբողջ զիշերներ կ'անցընէր աղօթքով: Շատ զարմանալի է այս: Կրնայինք կարծել թէ պէտք չունէր աղօթելու: Անշուշտ չունէր մեղքեր զորս խոստովանէր, չունէր տկարութիւններ որոնց վրայ իր Հօր ողորմութիւնն հայցէր, չունէր խնդրելու շնորհներ եւ առաքինութիւններ: Հետեւապէս աղօթքի պէտք չունէր ինչպէս մենք ունինք: Սակայն կ'աղօթէր, եւ կ'աղօթէր այնպէս որպէս ոչ ոք աղօթեց երբեք: Տարակոյս չունինք թէ իր աղօթքները մեծ մասամբ բարեխօսութիւններ էին: Կ'աղօթէր ուրիշներու համար — Բոլի համար: Չայս կրնանք տեսնել Յովհաննու աւետարանին ժեղիսուն մէջ մեզի համար դրուած սքանչելի աղօթքէն: Երկրի վրայ իսկ սկսաւ այն մեծ դործը զոր իբրեւ Մեծ Քահանայապետ «Ինքը միշտ կենդանի է» մեզի համար երկնից մէջ ընելու: Ոչ միայն այդքան: Տեսէք զնա գետինը «Երեսի վրայ» ինկած ի Գեթսեմանի: Որո՞նց համար կ'աղօթէ հոն: Իր սիրելիներուն համար բարեխօսութիւն չէ այդ: Իրեն համար կ'աղօթէ պաղատադին իր բովանդակ զօրութեամբ: Ներկայացուած տառապանաց բաժակին ծայրագոյն դառնութիւնն է որ անոր

բերանէն կը խլէ սա աղաղակը. «Ով Հայր իմ, թէ որ կարելի է, թող սա գաւաթը ինծմէ անցնի:» Ով հրաշալի տեսարան: Աստուծոյ Որդին կ'աղօթէ: Նա որ իրեն համար կ'ըսէր թէ «Ինչ որ անկա (Հայրը) կ'ընէ, նմանապէս Որդին ալ նոյնը կ'ընէ», կ'աղօթէ: Ով սքանչելի զօրութիւն օրհնեալ աղօթից: Աստուծոյ Որդին կ'աղօթէ: Ուրեմն եթէ նա, որ բնաւ աղօթքի պէտք չունէր, այնչափ կ'աղօթէ, մենք որ աղօթքի մեծ պէտք ունինք՝ քիչ աղօթելու ենք: Իրաւ, մենք չունինք աղօթելու այն կարողութիւնը զոր նա ունէր: Սակայն եթէ մեր կարողութիւնը քիչ է, ո՛րչափ մեծ է մեր պէտքը: Եթէ անոր աստուածային բնութիւնը կարողացուց զնա այնպիսի օրհնեալ եւ սերտ յարաբերութիւն ունենալ իր երկնաւոր Հօր հետ, եւ մինչ մեր անկեալ մարդկութիւնը խեղճ ու տկար կ'ընէ մեր աղօթքները, ջանալու չէ՞նք որ մեր անհրաժեշտ կարօտութիւնները մեզի համար ընեն ինչ որ անոր ամէն կարօտութեան զերծ աստուածային վիճակն ըրաւ անոր համար. այսինքն՝ աւելի ստեպ ստեպ տանին զմեզ մեր երկնաւոր Հօր աթոռին առջև խորին, եռանդուն եւ հանապազօրդ աղօթքներով:

Ուրիշ դաս մը եւս կ'առնուի Քրիստոսի աղօթքէն: Քրիստոս Աստուծոյ Մեծն Որդին է: Բայց մենք ալ Աստուծոյ «բոլոր» ենք: Հոգիէն ծնանք իմանալ որդիութեան հաղորդ կ'ըլլանք: Մեր մեծ Օրինակն աղօթեց՝ օրհնեալ հաղորդակցութիւն պահելով իր Հօր հետ: Մեր աղօթքները պիտի չըլլային աւելի օրհնեալ քան զոր են, եթէ անոր աղօթքներուն նման ըլլային այս մասին, այսինքն եթէ սիրալիր Հօր մը հետ սիրալիր զաւակներու հաղորդակցութիւնն ըլլային:

ԶԱՐ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐԷ ԶԳՈՒՇՈՅԻՐ

Միտքը չար խորհուրդներով զբաղեցնելուն անխուսափելի հետեւանքն է նկարագրի եղծում եւ զաղիր կենցաղ: Մտաւոր այսպիսի յոռի սնունդի զաղանդի կիրառութիւնն յետոյ յայտնի կ'ըլլայ տանիքներու վրայ

կատարուած գործերու միջոցաւ: Եթէ տիրութիւն մէջ աճող շուկան, մինչ կը հաւաքէ այն տարրերը որ անհրաժեշտ են իր աճման եւ գեղեցկութեան համար, այդ նպատակին անյարմար տարրեր հաւաքէ, հետեւանքը տեսանելի կ'ըլլայ իր անդոյն եւ անկատար երեւոյթին մէջ: Նմանապէս այն մարդը որ իր ներքին ապականութեան տիրութիւն ելած չար խորհուրդներ կը տածէ գաղտնապէս՝ այդ ունակութիւնն աշխարհի կը յայտնէ իր հոգեով եւ գործերով: Այսպիսի մարդուն դատաստանի օրն հո՞ս միայն չգար, քանզի հանդերձեալ կենաց մէջ «Աստուած ամէն գործը» ամէն ծածուկ բաներու հետ՝ թէ՛ բարին եւ թէ՛ չարը դատաստանի պիտի բերէ:» Ուստի, ով մարդ, գիտցիր թէ երբ հաճութով չար խորհուրդներ կը գգուես՝ այնպիսի կայծերու հետ կը խաղաս որոնք մեղանշական կիրքերուդ համար ա՛յնպէս են ինչպէս վառ լուցկիները մթերանոցի մը գաւթին մէջ ցանցնուած վառօղին համար: Մահացող բաներ են ատոնք, պէտք չէ ատոնց հետ խաղալ, այլ արիարար նուաճել եւ կոխոտել զանոնք:

ՆԱՀԱՊԵՏՆԵՐԸ

ՅՈՎՍԵՓ

[Խմբագրական]

1.

Ծննդոց գիրքին վրայ մեր հրատարակած ծանօթութիւնները չկրցանք աւարտել անցեալ տարի, այլ եկանք մինչեւ Յակոբի Գերբոն դառնալը ու խառնակի մահը, որ կը պատմուին երեսունըփնգերորդ գլխին մէջ: Պատմութեան մնացեալ մասին կեդրոնական անձը չէ Յակոբ, այլ իր որդին Յովսէփ, որ ունէր յոյժ մաքուր ու կորովի նկարագիր մը, եւ որուն կենաց մէջ կը տեսնենք թերեւս նուազ դատապարտելի բան քան Հին Կտակարանի պատմութեան ո եւ է նշանաւոր ուրիշ անձի կենաց մէջ:

Հարկ էր որ Յակոբի ընտանիքը Եգիպտոս իջնային եւ հոն երկարատեւ բնակութիւն հաստատէին, (1) որպէս զի Քանանացեաց թշնամութեան ենթակայ չըլլային մինչեւ որ իրենց սերունդը անոնք յաղթել կարենալու չափ չբազմանային ու չզօրանային, (2) որպէս զի իրենց ազգային անջատ գոյութիւնը չկորուզէր եւ նաեւ բարոյապէս չապականէին Քանանացեաց հետ խնամութիւն հաստատելով, եւ (3) որպէս զի քաղէին բոլոր այն օգուտները որք յառաջ պիտի գային այդ օրուան ամենէն հմուտ ու քաղաքակրթեալ ազգին հետ դարերով սերտ առնչութիւնէն: Աստուծոյ կողմէ ընտրուած ժամանակն էր յարմար ժամանակ մը, վասն զի յայնժամ ընտանիքը ցեղ կազմուելու վրայ էր, սակայն դեռ չէր այնքան բազմանդամ որ գաղթուած դժուարանար: Աստուած սով մը ընտրեց իբրեւ միջոց զանոնք Եգիպտոս զրկելու, եւ ատելութիւնը զոր իր եղբայրները ունէին Յովսէփի դէմ՝ իբրեւ միջոց ընտրեց ցեղին նպատաւոր ընդունելութիւն մը պատրաստելու: Սոյն պատմութիւնը նշանաւոր լուսաբանութիւն մըն է Աստուծոյ նախախնամութեամբ գործելուն: Իւրաքանչիւրն այն մարդոց որոց միջոցաւ Աստուած կը գործէ, կը հետեւի իր բնութեան հակումին եւ կը շարժի իր կամաց ազատութեամբ, եւ սակայն բոլորն ալ միասին յառաջ կը բերեն այն արդիւնքը որն որ Աստուած իր իմաստութեամբ ուղած էր որ յառաջ գար:

Յովսէփ տասներեօթը տարեկան պատանի մըն էր (Ծն. ԼԵ. 2) եւ թէպէտ իր հօրը

սիրելին էր, անոր կողմէն զերծ պահուած չէր բաժին ունենալէ այն չարքաշ կեանքին մէջ որուն ենթակայ էին ամբողջ հովիւ ընտանիքը: Յովսէփի եղբայրներուն անոր դէմ ունեցած ատելութիւնը ծագած էր երեք պատճառներէ: Նախ՝ կար իր գերազանց բարոյականութիւնը: Յովսէփ թէեւ կ'ընկերակցէր իր հօրը հարձերուն որդեցը հետ, անոնց չար ընթացքին չհետեւեցաւ, այլ «անոնց չար լուրը անոնց հօրը կը բերէր»: Եթէ ասկէ հետեւցնելու ենք թէ Յովսէփ խօսք խառնող էր, այս կ'ըլլայ մեծ արատ մը անոր նկարագրին վրայ: Այն տղան որ միշտ իր եղբայրներուն կամ իր դպրոցի ընկերներուն յանցանքները ասոր անոր կը պատմէ, նուազ մէկն է. սակայն Յովսէփի նկարագրին վրայով մեր գիտցածը իրաւունք կու տայ ենթադրել թէ իր եղբայրներուն յանցանքները այնքան մեծ էին որ Յովսէփ անհաճոյ պարտականութիւն զգաց իր հօրը իմացնել զանոնք, եւ թէ նա այդպէս շարժեցաւ մանաւանդ խղճամիտ զգացումէ մը քան ինքզինք արդար ցուցնելու կամ զանոնք քննադատելու զգացումէն մղեալ:

Յովսէփի եղբայրներուն իրեն դէմ ունեցած ատելութեան երկրորդ պատճառն էր մեծագոյն սէրը որն որ Յակոբ կը ցուցնէր անոր: Այս սէրը արդիւնք էր անտարակոյս մասամբ սա իրողութեան թէ Յովսէփ Ռաքելի որդին էր, սակայն մասամբ ալ իր ազնուազոյն նկարագրին: Թերեւս անկարելի է որ ծնող մը իր բոլոր զաւակները հաւասարապէս սիրէ, եւ յանցանքը Յակոբինը չէր որ իր սիրտը ամենէն աւելի կը գրաւուէր Յովսէփէն. սակայն նա իր ազատութեան անխոհմ արտայայտութիւն մը ըրաւ՝ Յովսէփի շինելով բազմագոյն պատմութեան մը, որ, ինչպէս երբայցեքէն բառը կ'ակնարկէ, կը հասնէր մինչեւ ձեռքերը ու ոտքերը, եւ զոր իշխաններ ու բարձրաստիճան անձեր կը հագնէին: Քիչ զաւակներ կրնան այսպիսի աշխուրթեան ենթակայ ըլլալ ու չխնայուիլ անկէ, եւ այսպիսի ընթացք գրեթէ միշտ կը դառնացնէ այդ սիրելի զաւակին եւ միւս զաւակաց միջեւ եղած առնչութիւնը, ինչպէս պատահեցաւ Յակոբի ընտանեաց, այնպէս որ Յովսէփի եղբայրները «խաղաղութեամբ չէին կրնար խօսիլ անոր հետ»: Թերեւս Յովսէփի վայելած սիրոյն մէջ կը տեսնէին Յակոբի նպատակը անոր փոխանցելու առջինների իրաւունքը որուն՝ երեք երէց եղբայրները արդէն իսկ ցուցած էին թէ արժանի չէին (ԼԴ. 30 եւ ԼԵ. 22):

Յովսէփի հայթայթեց իր եղբայրներուն իրեն դէմ ունեցած ատելութեան երրորդ պատճառը՝ իր երազները պատմելով:

Այս երազները մարգարէական էին, սակայն պատմութեան չթուիր թէ Յովսէփի գիտէր. եւ հարկ չէ ենթադրել, ինչպէս կ'ենթադրէ Էտերսհայմ, թէ մասնաւորապէս անհաճոյ էր այն եղանակը որով Յովսէփ պատմեց երազները: Իր մտքին վրայ տպաւորութիւն գործած էին եւ նա պատմեց զանոնք առանց բացատրութեան կամ մեկնութեան: Իր եղբայրներուն եւ իր հօրը Յակոբի կողմէ տրուեցաւ յիշուած մեկնութիւնը որ սակայն եւ այնպէս միակ մեկնութիւնն էր որ կրնար տրուիլ եթէ երազները իրաւ յայտնութիւն մը կը պարունակէին: Մարքոս Տատ կ'ըսէ, «Սա իրողութիւնը թէ ո՛չ իշխանական ղզեւոր ո՛չ ալ անկեղծօրէն պատմուած երազները զինք

ծաղրելի ըրին՝ այլ թէ երկուքն ալ զինք ատելի ըրին՝ կը ցուցնէ թէ եղբայրները տեսան իր զգեստին մասնաւոր պատշաճութիւնը եւ արդէն իսկ Յովսէփի վրայ կը տեսնէին գերակայութիւն մը որ նշանակալից ըրաւ երազները»: Եթէ երկրորդ երազին մէջ լուսինը կ'ակնարկէր Ռաքելի, ինչպէս Յակոբ կը հասկնայ, այս ակնարկութիւնը համաձայն է երազներու բնութեան ըստ որում յաճախ կը տեսնենք մեր վախճանեալ բարեկամները իբրեւ թէ դեռ ողջ ըլլային:

Յակոբի որդիները Սիւքէմ գացին իրենց հօտերուն համար արօտավայր փնտռելու: Հակառակ ԼԴ. գլխին մէջ պատմուած դէպքերէն յառաջ եկած գծաւորութեան, ապահովութեամբ վերստին կրնային հոն երթալ: Սակայն թերեւս հին թշնամութեան յառաջ բերած վախին համար էր որ Յակոբ անձկութիւն ունէր իր որդիներուն համար, եւ Յովսէփը անոնց զրկեց: Յովսէփ չգտաւ զանոնք, սակայն օտարականի մը կողմէ հրահանգ ընդունեց երթալ Դօթայիմ որ կը նշանակէ «Երկու հորեր»: Դօթայիմի աւերակները տակաւին կը ցուցուին Սամարիայէ 12 մղոն հեռի տեղ մը, եւ կը կարծուի թէ երկու հորերը այսօր կրնան տեսնուիլ: Երբ Յովսէփի եղբայրները տեսան Յովսէփը՝ խորհուրդ ըրին սպաննել զնա: Եթէ այս դիտաւորութիւնը ունէին ատկէ առաջ ալ, հաւանօրէն իրարու չէին յայտնած: Ռուբէն զանոնք իրենց նպատակէն դարձուց, թերեւս վասն զի իր եղբայրներէն նուազ վատ ու անգութ էր եւ նաեւ վասն զի կը զգար թէ ամենէն մեծը ըլլալուն համար մասնաւորաբար պատասխանատու էր Յովսէփի ապահովութեան համար: Ոմանք զինք դատապարտած են ուղղակի չարգելելուն համար միւսներուն առաջադրած ոճիւրդ, սակայն տարակուսելի է թէ եթէ ջանար՝ արդեօք պիտի կարենար Յովսէփը ազատել: Նա խորհեցաւ թէ իր միակ միջոցն էր իրենց նպատակէն չեղեցնել զանոնք, եւ այս միջոցին զիմեց: Առաջարկեց որ գուր մը նետեն զնա, որոցմէ մին հաւանօրէն մօտը կը գտնուէր: Այս հին գուրերէն շատեր տակաւին կը գտնուին Սիւրիոյ մէջ: Անոնց բերանը այնքան նեղ է որ միակ քար մը կրնայ ծածկել զայն, մինչ հետզհետէ կը լայնանա եւ կը կաղմնէ ընդարձակ սենեակ մը ուրկէ փախչիլ անկարելի է: «Յովսէփի հոր» անունով գուր մը տակաւին կը ցուցուի: Երազ տեսնողէն ազատելէ ետեւ, անգութ եղբայրները նստան հաց ուտելու, եւ ամենայն հաւանականութեամբ ճաշակեցին այն համադրամները որոնք Յովսէփ իր հետ բերած էր հօրը վրանէն:

Մինչ այսպէս զբաղած են, կը տեսնեն որ կու գայ կարաւան մը ուղտերու՝ բեռնաւորուած այլ եւ այլ համեմներով, որոնք Եգիպտոս կը տանէին ուր շատ կը խնդրուէին մեռել զմոսելու համար: Կարաւանին մարդիկը կը կոչուին թէ՛ Խամայեացի թէ՛ Մադիմացի, կամ վասն զի երկու ազգայնութիւններն ալ կը ներկայացուէին, կամ վասն զի Մադիմացիները կը բովանդակուէին «Խամայեացիներ» աւելի ընդարձակ անուանմէջ: Մադիմամ Սերահամի որդիներէն մին էր զոր ունեցաւ իր Բեռուրա կնիկէն: Յուդայի թելադրութիւնը թէ Յովսէփը փոխանակ թողու որ գուրին մէջ անօթի ծառա մեռնի, զերի ծախուի՝ ընդունուեցաւ ստակի գումարը որուն փոխարէն ծախուեցաւ, 20 սիկլ արծաթ, աւելի վերջերը գինն էր 5 տարեկանէ մինչեւ 20 տարեկան

արու գերիի մը (Ղեւ. ԻՅ. 5)։ Երկու կէտ ուշադրութեան արժանի են. թէ Դօթայիմ այսօր տակաւին կը գտնուի Ռամէէն Եգիպտոս գացող զլիւսուոր պողոտային վրայ, եւ թէ եգիպտական արձանագրութիւնները կը ցուցնեն թէ Եգիպտացիք այնքան դժկամակ էին իրենց երկրէն դուրս ելլելու որ ուրիշ երկրաց հետ առեւտուրը մեծաւ մասամբ օտարականներու կը թողէին։

Ռուբէն բացակայ էր երբ Յովսէփի ծախուեցաւ. կա՛մ ոչխարներուն վրայ հսկելու գացած էր, կա՛մ դիտմամբ բաժնուած էր միւսներէն որպէս զի գաղտագողի աղատէր Յովսէփը։ Երբ Յովսէփը չգտաւ, սիրտը շատ նեղացաւ. սակայն հաւանօրէն իր եղբայրներն իրեն իմացուցին թէ ի՛նչ եղած էր պատահին։ Եթէ այս իրաւ է, Ռուբէն ալ անոնց հետ միաբանած ըլլալու է իրենց հայրը խաբելու մէջ, ցուցնելով արիւնը թաթխուած պատմութեանը։ Այս՝ անգութ եղանակ մըն էր Յովսէփի պատահածը Յակոբի իմացելու, սակայն հարկ չկայ ենթադրելու թէ Յակոբի որդիները հաճոյք զգացին իրենց հօրը վիշտը աւելցնելով։ Յակոբ անոնց վրայ կատկած չունեցաւ, եւ այն բոլոր տարիներուն մէջ որ անցան մինչեւ որ իմացաւ թէ Յովսէփ տակաւին ողջ էր, ոչինչ իրեն մատնեց անոնց խաբէութիւնը։ Յակոբ մերժեց ամէն միտթարութիւն զորս իր որդիները կեղծաւորութեամբ իրեն տալ ուզեցին։ Դանի մը ցեղերու մէջ մեծ վիշտ տակաւին կ'արտայայտուի սա խօսքերով. «Իմ վիշտս նման է այն վիշտին զոր զգաց Յակոբ Յովսէփը կորսնցնելուն համար»։ Եւ Յովսէփ, թէեւ դեռ ողջ էր, ամէն մարդկային դատողութեան կը թուէր թէ այնքան կտրուած էր իր հօրը հետ վերստին հաղորդակցութենէ որքան պիտի ըլլար եթէ մեռած ըլլար։ Յովսէփ Եգիպտոսի մէջ ծախուեցաւ Պետափրեսի որուն պաշտօնն էր թագաւորին պալատը ու անձը պաշտպանել։ Երեք նահապետներէն, Աբրահամ, Իսահակ, եւ Յակոբ, իւրաքանչիւրը իր ամենէն սիրելի որդիէն բաժնուիլ պարտաւորեցաւ, թէեւ տարբեր եղանակներով, եւ իւրաքանչիւրը իր որդին վերստին ընդունեց, իբրեւ թէ մեռելներէն։

Չենք կրնար կարգալ Ծննդոց այն գլուխը որ մեզ կը ներկայացուի այս յօդուածին միջոցաւ, առանց խորհրդածելու վերջին աստիճան չար նկարագրին վրայ անոնց որ կանչուեցան Աստուծոյ ընտրեալ ժողովուրդին ցեղերուն գլուխները ըլլալու։

ՀՇՄԱՐՏԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Անուրանալի է թէ ճշմարտախօսութեան եւ ստախօսութեան նկատմամբ չիթութիւն մը կայ հանրութեան մտքին մէջ։ Շիթութիւնը ծագած է ճշմարտութեան եւ ստախօսութեան էական տարբերուն լաւ չհասկցուելէն։ Անհատ անձ մը կրնայ սխալ խօսք մը ըսել առանց ստելու. կրնայ նաեւ ճշմարիտ խօսք մը ըսել եւ սակայն ստել այդ խօսքն ըսելով։ Այս օրինակներէն միոյն մէջ կ'ենթադրենք թէ խօսողն անկեղծ է, իսկ միւսին մէջ կ'ենթադրենք թէ խաբելու դիտաւորութիւն ունի։ Ստախօսութիւններու, եւ մանաւանդ յայտնի ստախօսութիւններու, կը ցնդին երբ զանոնք խօսողներուն նպատակը եւ դիտաւորութիւնը նկատողութեան կ'առնուին։ Անկեղծ մարդ մը, երբ կ'ըսէ բան մը զոր ճշմարիտ կը համարի, ստախօս չէ, թէեւ իր խօսքը սխալ ըլ-

լայ։ Ընդհակառակն կեղծաւորը, որ ճշմարտութեան սահմանէն չեղնելով հանդերձ իր խօսքերուն մէջ կը ներմուծէ սուտ մը, կամ ճշմարտութեան մէկ մասը զանց ընելով կու տայ սխալ տպաւորութիւն մը խաբելու դիտաւորութեամբ, բացարձակ ստախօս է եւ աւելի արհամարհելի է քան անոնք որոնք յայտնապէս կը ստեն առանց ճշմարտախօսի յաւակնութեան։ Այս զանազանութիւնը պէտք է յստակօրէն հասկցնել տղայոց, որպէս զի չխաբուին կամ չխաբեն իրենց զիրենք։ Ճշմարտախօսութեան տարբերն են անկեղծութիւն եւ ուղղամտութիւն. ստախօսութեան էական տարրն է խաբէութիւն։

Խիստ միջոցները որով տղայք կը պատժուին թեթեւ յանցանքներու համար՝ շատ անգամ ուղղակի պատժառ կ'ըլլան տղաքը ստախօսութեան վարժեցնելու։ Տղան կը վախնայ իր յանցանքը խօստովանելէ, տեսնելով թէ աւելի դիւրին է կեղծաւորիլ եւ շնորհ վայելել քան համարձակ յայտնել ճշմարտութիւնը եւ աղուորիկ ծեծ մը ուտել։ Մեծ սխալմունք է տղու մը անկեղծութիւնը եւ համարձակախօսութիւնն աւելի՝ անոր հետ խստութեամբ վարուելով, վառն զի չկայ բան մը որ մասնաւոր հոգածութեան եւ մշակութեան աւելի արժանի ըլլայ որչափ այս՝ յատկութիւնները։ Եթէ տղայ մը անկեղծ եւ համարձակախօս է, բնականապէս ճշմարտախօս պիտի ըլլայ։ Եթէ անկեղծ եւ համարձակախօս չէ, թերեւս սովորութեան կամ շահու համար արտաքուստ յարգանք ընծայէ ճշմարտութեան, բայց ո՛ր ատեն որ իր շահը պահանջէ բռնաբարել զայն, կը բռնաբարէ առանց խղճելու։ Երբեմն փոքրիկներու համար շատ ազդու դաս մը կ'ըլլայ անոնց ցուցնել հասարակութեան մը մէջէն երկու անձ որոնց նկարագրները իրարու հակապատկեր են — մին յարգելի եւ վստահելի է, միւսը երկիւղալի եւ անվստահելի — եւ ապա ըսել որ իրենք դանեն թէ ինչ տարբերութիւն կայ այն երկու մարդոց մէջտեղ։ Եթէ երեքը կը ծանչնան ցուցուած անձերը, շուտով պիտի տեսնեն թէ անոնցմէ մէկը համարձակախօս, անկեղծ, ուղղամիտ է, իսկ միւսը խաբեայ եւ անհաւատարիմ՝ խօսքով եւ գործով, շատ անգամ ալ կեղծաւոր։ Անոնց տարբերութիւնն աւելի ակնհերեւ կ'ըլլայ եթէ, գոնէ աշխարհային ստացուածքի տեսակէտով, պատկանին ընկերութեան նոյն դասակարգին։ Թէ՛ հարուստ ըլլան թէ՛ աղքատ, անոնց միջեւ գտնուած վիճը շատ լայն է. մին ունի բազմաթիւ բարեկամներ. միւսը՝ զգուշաւոր եւ կասկածոտ ծանօթներ միայն։ Ճշմարտախօսութիւնը, որ ճշմարտութեան դատին ճշիւ յարեւէն աւելի բան մը կը նշանակէ, բարի նկարագրի կազմութեան համար այնչափ էական է որ տղայոց անհրաժեշտ է սորվելոյն այն յատկութիւնները որոնցմէ կը ծագի այս, եւ չչատանալ անոնց բերնուց միայն սորվեցնելով ստախօսութեան մեղքը։

ԳՈՐԾԻ ՄԷՋ ՆՊԱՏԱԿ ՄԸ

Հաւանականապէս բան մը աւելի արդիւնաւորապէս չծառայեր ամէն համեստ գործ բարձրացնելու եւ անոր իւրաքանչիւր աշխատաւորը ազնուացնելու՝ քան ծառայութիւնը հանրութեան համար մատուցանելը։ Ծառ անձինք իրենց այլ եւ այլ գործերուն կը հետեւին նկատելով զանոնք իբրեւ ապրուստի միջոց, կամ աւելցնելու համար իրենց անձնական շահերը եւ հանգստու-

թեան միջոցները։ Այս շարժառիթները կատարելապէս արդարացի են։ Սխալն յայտն կը կայանայ որ անոնք ուրիշ շարժառիթ չունին։ Չեն մտածեր թէ իրենց գործը նաեւ միջոց է հանրութեան բարեւարակութիւնը յառաջացնելու։ Կամ եթէ ընդունին ալ իրողութիւնը, չեն հասկնար եւ ըմբռնել անոնց ազդու կերպով որ առաջնորդուին ընդունիլ զայն իբրեւ գործադրելի նպատակ մը։ Կան քանի մը տեսակ գործեր յորս կ'ակնկալուի թէ այս վախճանը աչքի առջեւ պիտի պահուի, եւ ո՛ւր որ գործողը իր մէջ չունի ուրիշ շարժառիթ բայց միայն իր անձնական շահը, կը համարուի թէ նուաստացուցած է իր բարձր կոչումը, բայց թէ բոլոր գործը կը պահանջէ գործողութեան բարձր չափ մը՝ գաղափար մըն է որ երեք բերուած չէ ընդհանուր գործադրութեան։

Օրինակի համար, առեւտրական կեանքի մէջ անհատական շահը սովորաբար համեմատապէս այնպիսի մեծ ուշադրութիւն կը գրաւէ որ քիչ բան կը մնայ իսկական բարեաց զորս նոյն իսկ վաճառականութիւնը առատօրէն կը պարգեւէ մարդոց։ Անոր շատերու ապրուստ եւ ոմանց հարստութիւն տալը երեք մեծագոյն բարիքը չէ։ Անհաշուելի է անոր ձեռնտուութիւնը՝ հասարակութեան հանգստութեան եւ բարեկեցութեան անհրաժեշտ պէտքերը եւ վայելքները դիւրամատչելի ընելու մասին։ Միայն այս նկատողութեամբ քաղաքակրթութեան զըլլաւոր միջոցներէն մին է այն, Բայց ասկէ շատ մը աւելի բան կ'ընէ։ Չմարդիկ իրարու կը քաջէ հասարակաց շահերով։ Իրարու հետ կը միացնէ երկիրներ՝ որոց մէջտեղերը ովկիանոսներ կը ծաւալին, կը կարողացնէ զանազան ազգեր իրարու հետ հաղորդակցիլ, եւ այսու հասկնալ եւ յարգել զիրար։ Ծանապարհորդութիւնը քաջալերելով կը ծաւալէ գաղափարներ եւ մեթոտներ, պահելով եւ հաստատելով լաւագոյնը եւ տնկելով զանոնք այնպիսի տեղերու մէջ որ առաջ անծանօթ էին։ Այսպէս, առեւտրական ձեռնարկներու միջոցաւ, զանազան երկիրներու եւ ազգաց տարբերութիւնները փոխանակ ըլլալու բարեկամական առնչութեանց առջեւ անյաղթելի պատուարներ, կը ծառայեցուն փոխադարձ զարգացման եւ իւրաքանչիւր ոք կարողացնելու շարունակական յառաջդիմութեան։

Ուրիշ եւ մինչեւ անգամ աւելի կարեւոր բարիք մը զոր վաճառականութիւնը կը բերէ մարդկային ընկերութեան, աճեցուն վստահութիւնը եւ հաւատքն են որ արդիւնքն են ուղղամտութեան եւ հաւատարմութեան զարգացման։ Մենք վաճառականութեան եւ առեւտրոյ մէջ խարդախութեան եւ նենգութեան այնքան օրինակներու վրայ լսած եւ կարդացած ենք որ կը մոռնանք թէ ասոնք բացառութիւններն են եւ ո՛չ կանոնը։ Խարդախութեան մէն մի գէպը մատնանիլ կը ցուցուի եւ կը չեղտուի, մինչ ամէն տեսակ հաղարաւոր պատուաւոր վաճառականներու եւ առեւտրով զբաղողներու վրայ բան մը չըսուի։ Մենք սովորած ենք շատ խորհիլ խարդախութեան եւ կեղծաւորութեան մեծ փորձութիւններուն վրայ որք գործի մէջ մտնող երիտասարդներուն կը պատահին, եւ աղէկ է որ անոնք զգուշութիւն ընեն անոնց դէմ. բայց սա ալ ճշմարիտ է որ առեւտրական կեանքը դժգոհող մըն է որուն մէջ հաւատարմութիւնը եւ ուղղութիւնը պարտին գլխաւոր դասերն

ըլլալ, Վասն զի վաճառականութեան խա-
րխիւր եւ հիմն է վստահութիւնը, եւ ինչ որ
կը խախտէ կը քանդէ այդ վստահութիւնը,
կը խաբիւլէ ամբողջ շէնքը: Եթէ խարդա-
խութիւնը եւ անհաւատարմութիւնն ընդ-
հանուր ըլլալին, գործի եւ առեւտուրի
հիմքը կը քակուէին, եւ առեւտրական
ձեռնարկները ոչ եւս կ'ըլլային կարելի:
Ողորմելի եւ առժամանակեայ շահ է զոր
ձեռք կը բերէ կարճատես խաբեբան կամ
անհամեստ վաճառականը եւ խանութպանը:
Շուտով կը գտնուի կը յայտնուի նա, խոր-
շելի կ'ըլլայ եւ կանուխ կամ ուշ կ'արտաք-
սուի առեւտրական աշխարհէն այնպէս՝
ինչպէս հեշտամուրը եւ արեւոյդը կ'արտաք-
սուին պատուաւոր ընկերութենէ: Ճշմարիտ
շահը չէ ստակին մարդու մը քսակէն ու-
րիշ մարդու մը քսակը մտնելը առանց համ-
արժէք փոխարինութեան, այլ՝ ընկերու-
թեան բարեխառութեան աճումը՝ արդիւնա-
ւոր եւ հանճարեղ աշխատութեամբ: Երբ
այս կ'իրագործուի եւ ըստ այնմ ընթացք
կը ընդունի, վաճառականութիւնը կը ստանայ
հաստատուն եւ մնայուն յաջողութիւն ու-
րուն մասնակից կ'ըլլան բոլոր անով զբա-
ղողները:

Այսպէս, մինչ առեւտրական կեանքին
ճշմարիտ յաջողութիւնը կախեալ է հաւա-
տարմութենէ, ուղղութենէ եւ պատիւէ,
առեւտրական կեանքն ալ փոխադարձաբար
կը սնուցանէ եւ կը խրախուսէ այս առաքի-
նութիւնները: Մ. Լէքի իր «Պատմութիւն
Եւրոպական Բարոյականութեան» կոչուած
գործին մէջ կը խօսի ճարտարագործական
ճշմարտասիրութեան վրայ, որ է՝ «խօսքի
ճշդութիւն կամ հաւատարմութիւն գործառ-
նութեան մէջ, այսինքն այն յատկութիւն-
ները զորս հասարակօրէն կը վերագրենք
վստահելի մարդու մը երբ կը խօսինք անոր
վրայ: ... Ճշմարտասիրութեան այս ձեւը
սովորաբար մասնաւոր առաքիւնութիւնն է
ճարտարագործ ազգի մը, վասն զի թէպէտ
ճարտարագործական ձեռնարկութիւնները
մեծ փորձութիւն ունին խաբելու, սակայն
այսպիսի զբաղումներու մէջ այնպէս գերա-
զանց կարեւորութիւն ունի փոխադարձ
վստահութիւնը, եւ ուստի ճշգրիտ հաւա-
տարմութիւնը, որ մարդոց միտքերուն մէջ
կը ստանան յարգ մը, արժէք մը զոր առաջ
երբեք չէին ստացած:» Եթէ այս այսպէս է,
առեւտրական կեանքին կու տայ բարոյա-
գիտական յատկութիւն մը զոր դուն ու-
րեք կը ստանայ: Ոչ ալ անոր սորվեցու-
ցած առաքիւնութիւնները կը վերջանան իր
հետ: Երբ գործելու բարձր կանոն մը կ'որ-
դեգրենք կեանքին մէջ մասին մէջ, այդ կա-
նոնը կը բարձրացնէ վայն բոլոր միւս մա-
սերէն վեր: Ով որ իր տան մէջ հաւատարմ
եւ կանոնապահ ըլլալ սորված է, հաւանա-
կան չէ որ անհաւատարմ ըլլայ իր բարե-
կամներուն հանդէպ, եւ եթէ գործը ուղ-
ղութիւն կը պահանջէ իր հետեւողներէն,
այսպէս սերմանուած սերմերը կը բողբոջին
կը ծաղկին ուրիշ շրջանակներու մէջ եւս,
եւ ուստի լաւագոյն նկարագիր մը յառաջ
կու գայ իրեն պտուղ անոր ազդեցութեան:
Ո՞չ ապաքէն այսպիսի արդիւնք մը կ'արժէ
մտածութեան նիւթ ընել եւ կ'արժէ յատա-
կագիծեր պատրաստել անոր համար: Աչքէ
չվրիպեցնենք զայն մեր անձնական շահուն
համար աշխատելու ատեն: Մտածութեան
նիւթ ընենք արհեստին եւ առեւտուրին
բարիքները, ո՞չ միայն անոնցմով զբաղող
անհատին համար, այլ նաեւ հանրութեան

համար, մեր ժողովուրդին համար, աշխարհի
համար: Ընդդէմ ինչպէս որ հաւատարմ
մը իր վրայ ստիպում մը կը զգայ իր պաշտո-
նին պատիւին համար զարգացնել հանրու-
թեան առողջութիւնը, թեթեւցնել անոր
ցաւերը, սոյնպէս նաեւ թող ուղղամիտ վա-
ճառականը ի յայտ բերէ իր զբաղման ազնիւ
նպատակը եւ ջանայ իր բաժինը կատարել
զայն զարգացնելու մասին: Ծառայութեան
պարտականութիւնը մեզի ամենուս կը պատ-
կանի, եւ ոչ մէկ բան կը միտի աւելի ուղ-
ղակի բարձրացնել մեր գործերը կամ պաշ-
տոնը եւ պատուել մեր յարաբերութիւնն
առ այն՝ քան այս պարտականութիւնը մեր
սիրտերուն մօտիկը պահել եւ առաջնակարգ
տեղ տալ անոր՝ մեր կեանքերուն մէջ:

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐ ԱՓՐԻԿԵՒ ՄԵՋ

Մ. Զ. Մ. Սթենլի՝ Փոխանակութեան
Հեռագրական Ընկերութեան մէկ ներկա-
յացուցչին հետ Ուկրաինայի դիրքին վրայ
խօսակցած ժամանակը ըսաւ թէ երկրին
մէջ երկու երկաթուղիի տեղ չկայ, եւ, ե-
թէ երկաթուղոյ բացարձակ պէտքն զգան
թէ՝ Անգղիա եւ թէ՝ Գերմանիա, աւելի ա-
ղէկ պիտի ըլլայ որ երկու կառավարու-
թիւնները միաբանութեամբ շինեն երկաթ-
ուղի մը քան թէ ուրոյն երկու գիծեր:
Անգղոյի համար ամենէն աղէկ բանը պիտի
ըլլայ շինել երկաթուղին, եւ եթէ Լարթի-
կի սքանչելի գրութիւնը որդեգրուի փո-
խանակ հին գրութեամբ հողով եւ խիճով
շինուած երկաթուղոյն զոր որդեգրած են
Գերմանացիք իրենց արդէն շինած 15 մղոն
գծին համար, կարելի պիտի ըլլայ գործին այս
օրէն երեք ամիս ետքը ձեռնարկելու պայմա-
նաւ Մոմպասայէ սկսելով, գիծը հասցնել
Վիքթորիա Լիճը իւր 18 ամէն կամ երկու
տարիէն՝ 1,000,000 անգլ. ոսկի ծախքով:
Լարթիկեան գրութեամբ երկաթուղոյ մէկ
օրինակը կրնայ տեսնուիլ Իռլանտայի Լիս-
թաուը եւ Պէլլիպլենը քաղաքներուն մէջ-
տեղ իրեն փորձ շինուած ութ մղոն երկայ-
նութեամբ այդպիսի գիծ մը: Կառավարմը
կ'ընթանայ եռանկիւնաձեւ զետեղուած ե-
րեք ձողերու վրայէ, վերը գտնուող ձողը
որ եռանկեան գագաթն է, քանի մը ոտք
բարձր է գետնէն: Այս գրութեամբ, եթէ
կառավարմը մը արկած պատահի անոր
սրարչաւ վաղած ժամանակը, կառավարմը
վար գետնին կ'իջնայ քանի մը մասնաշաղի եւ
շատ թեթեւ կ'ըլլայ աւերկութիւնը. ասոր
հետ մէկտեղ շինութեան յաւելուածոյ ծախ-
քը մղոնին միայն իւր 1,500 անգլ. ոսկի
կ'ըլլայ: Երկաթուղոյ սոյն գրութիւնը
այս պատճառաւ ամենէն աղէկը համար-
ուած է նոր երկաթուղիներու համար որոց
պէտք կայ Ուկրաինայի մէջ: Ամէն բան
յԱնգղիա պիտի պատրաստուի, կտոր կտոր
պիտի փոխադրուի, եւ այսպէս պիտի դիւ-
րանայ գործը եւ շուտ պիտի կատարուի
շինութիւնը: Ափրիկէի մէջ, ուր աշխա-
տութիւնը չկրնար դիւրին ի գործ դրուիլ,
հողի գործերուն ծախքը անագին կ'ըլլայ:
Քոնկոյի երկաթուղոյն յառաջդիմութեան
վրայ յիշեալ անձին ստացած վերջին ծանօ-
թութիւնը սա էր թէ օրը 200 մեթր ճամբայ
կը շինուէր. եւ այս բանը սա իրողութեան
պատճառաւ էր որ Քոնկոյի երկաթուղոյն
համար հին ոճը որդեգրուեցաւ. ծախքը
մղոնին 8,000 անգլ. ոսկի: Հոգէ եւ խիճէ
ճամբուն երկայնութիւնն էր 40 մղոն,
բայց բուն Քոնկոյի երկաթուղին 32 մղոն
միայն շինուեցաւ չորս տարուան մէջ:

Լարթիկեան գրութեամբ օրը կարելի է
մէկէ մինչեւ տասը մղոն գիծ շինել: Այսօր
այն հողը որուն մէջէն Ուկրաինայի Եր-
կաթուղին պիտի անցնի, արժէք մը չունի
որ եւ իցէ գործնական նպատակներու հա-
մար, բայց երկաթուղին 650 մղոն նոր եր-
կիր կը բանայ ամէն տեսակ ձեռնարկներու
համար, եւ ճամբուն վախճանին Վիքթորիա
Լիճին եղբայրները, 12 մղոն երկայնութեամբ,
պիտի պահեն երկաթուղին: Գծին անմի-
ջական յաճախորդները պիտի ըլլան հար-
կաւ. Բրիտանական կառավարութիւնն յՈւ-
կրաինա, գերման իշխանութիւնը Վիքթո-
րիա Լիճին վրայ, Քոնկոյի պետութեան իշ-
խանութիւնը Ուկրաինայի արեւմտեան կող-
մը, կաթոլիկ եւ բողոքական միսիոնարք
լճի երկիրներուն մէջ, եւ Թանկանիքա լճին
վրայ գտնուող միսիոնարք: Վիքթորիա Լի-
ճը եւ շրջակայ երկիրը հինգ օրուան ճամ-
բու վերածուելով փոխանակ երեք ամսուան,
ծովու ճամբորդութիւնը մեծ մղում պիտի
տայ վաճառականութեան:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՆԱՄԱԿԱՌՈՇՄ

Գերմանական կառավարութիւնը միտք
ունի այս օրերս առաջարկութիւն մը ներ-
կայացնել եւրոպական պետութեանց՝ միջ-
ազգային նամակադրոյ մը հանելու համար:
Կը կարծուի թէ այսպիսի նամակադրոյ մը
մեծ դիւրութիւն պիտի ընծայէ բոլոր այն-
պիսեաց որք օտար թղթակցութիւններ կ'ու-
նենան: Ներկայիս մէջ եթէ մէկը ուղէ տե-
ղեկութիւն օտար երկրէ մը, անկարող է
պատասխանին վրայ նամակադրոյ փակցնել
վասն զի ոչ մէկ երկիր կ'ընդունի օտար
նամակադրոյ իբրեւ թղթատարութեան
ծախք դուրս զրկուած նամակի մը համար:
Ուստի մարդ իր թղթակցին բարեյօժարու-
թենէն կախում ունի ընդունած նամակին
թղթատարութեան ծախքին վճարման մա-
սին: Օրինակի համար, Միացեալ Նահան-
գաց լեւրոպա գտնուող հիւպատոսք ամէն
տարի հարցումներ եւ տեղեկութեանց խնդ-
րանքներ պարունակող հազարաւոր նամակ-
ներ կ'ընդունին որոց ոչ մէկուն պատաս-
խաններուն համար նամակադրոյ կը զրկուի
իրենց: Գերմանիոյ թղթատարութեանց նա-
խարարը պատրաստած է սոյնպիսի նամա-
կադրոյ մը օրինակը եւ զայն որդեգրելու
ծրագիր մը: Նամակադրոյ մը, կամ որ նոյն
է՝ դրոշմաթուղթը, պիտի պարունակէ բո-
լոր այն երկիրներուն անունները որոց մէջ
կը ճանչցուի այդ դրոշմաթուղթը, հանդերձ
աղիւսակով մը որ կը ցուցնէ անոր զբաղա-
կան արժէքը այս երկիրներուն իւրաքան-
չիւրին մէջ: Կը կարծուի թէ միայն եւրո-
պական քանի մը երկիրներ պիտի որդեգրեն
այս դրութիւնը, բայց յուսալի է թէ Միաց-
եալ Նահանգք եւս միաբանին անոնց հետ:

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆԲ

ՎԱՍԻՍՏԱՆՍ ՔՈՎ

Սպէրալ Սուրբ Օրը

Սիրելի ընթերցող, կը սիրեմ յուսալ թէ
պիտի հաճիս պահիլ մը դարձունելու շաղորու-
թիւնդ սպիտակ սուրբ օրուան վրայ:

Վերջապէս աւելոր ծերուկն ողջունեց
մեզ: Ամէն ինչ կը ննջէ խաղաղ ձեռն հա-
մասփիւռ վերմակին տակ. փոթորիկն ան-
ցած է. պարզուած է լուրթ երկնակամա-
րը, ոսկի նշոյլներ կը պսպղան ու կը խայ-
տան սպիտակ բերքեղներու հետ: Զիւնը
ծածկած է լեռն ու ձորը, սարն ու դաշտը,

լան քան էին անկէ առաջ: Հէգ կնոջ որ արտասուօք լուաց Յիսուսի ոտքերն ի տան Սիմոն փարիսեցոյն, նա չթողուց դառնալ իւր հին գործոց հապա «ալ չմեղանչելու»: Չաքէոս, գլխաւոր մաքսաւորն, իր տանը փրկութիւն ըլլալէն ետեւ, չշարունակեց զիւր նախկին զրկահարութիւններն, հապա որոշեց չորեքսպարիկ հատուցանել այն բոլոր վնասները զորս գործած էր իւր մաքսահատուցից: Ինչ մեծ էր այն փոփոխութիւն որ տեղի ունեցաւ Կորնթոսի քրիստոնէից մէջ, որ եղած էին պոռնիկ, չնացող, կռոց զոհուածներ ուտող, գինեբուր, թշնամանող, զրկող, գող, երբոր ընդունելով զՔրիստոս եւ ընդունելով Քրիստոսէ, լուացուեցան, արդարացան եւ սրբութեցան յանուն Տէր Յիսուսի եւ Հոգւոյն Աստուծոյ:

«Տէր», ըսաւ վերջերս Սկովտիոյ ծովագետը բնակող ձկնորս մը իւր երիցուն, «Սատանան, ասկէ առաջ, ինծմէ աւելի կամեցող եւ գործօն ծառայ չունէր բնաւ: Կրակարանիս քով կը նստէի եւ չարիք կը նիւթէի, եւ ինչ չար բան որ գար միտքս, անմիջապէս կ'ընէի: Արեւելեան յիմարութեան մէջ մատուցներով բզքտած եմ կըռնակիս զգետուց իւրաքանչիւր թելն: Անգամ մը տան սանդուխին գլխէն վար ցատկեցի եւ յիմարութեանս տուժեցի ատամանցս կէսն: Անգամ մի եւս ընդոստ յարեայ յանկողնոյ եւ վազելով դէպ ի կամը ի կամարակայն ծով նետուեցայ խեղդուելու համար: Չկար յիմարութիւն, չկար չարութիւն որ չգործէի: Վերջապէս», չարութեանց նա, «սկսայ խորհիլ իմ մեղքիս եւ վրտանդիս վրայ: Բարեկաւութեան ժամանակ մը եկաւ, եւ բազումք, ընդ որս եւ ես, փոխուեցան: Երբ Սատանան զհետ լինէր կորուսանելու զիս, նա (Յիսուս) եւս զօրաւորագոյն շղթայիւ կապել կը ջանար զիս: մաքառումն սոսկալի էր, բայց, գոհութիւն Աստուծոյ, չնորձն յաղթեց: Յիսուս եկաւ լսեց աղաղակս եւ ինձ փրկութիւն ետ:»

Օրհնեալ եղիցի Տէր, որ Քրիստոս Յիսուս կ'ընդունի մեղաւորներ, եւ քանի՜ փառաւոր եղանակաւ կը փոխէ զայնս սրբոց: «Կըտենանք ծովին մէջս հեռակայ ժայռերն», ըսաւ այս փոխուած ձկնորսն, «կ'ընտրեմ ընկղմիլ նոցա ներքեւ որչափ ալ մեծ ըլլայ վտանգն, քան դառնալ իմ գինեմոլութեանս կամ նախկին վատթար ունակութեանցս: Հիմա կը սիրեմ զՏէր Յիսուս եւ օր քան զօր աւելի եւս կը սիրեմ: Ինքզինքս առաւել քան դառաւել մօտ կը դգամ իրեն: Փոխանակ ընկերացս հետ Սատանայի առաջարկած չարեաց վազելու, կը սիրեմ երթալ ընկեր արարածոցս՝ պատմելու Յիսուսի սիրոյն վրայով, պաղատելու անոնց որ հաւատան Անոր, որ իրենք եւս կարող ըլլան ցնծալ իւր չնորհած փրկութեամբն: Կինս եւ զաւակուքս երջանիկ են այժմ եւ գոհ ինծմէ: չիք վայր նման տան:»

Արդ, ինչ կը պահանջէ Քրիստոս ձեռնէ. որ ձեր մեղքերէն ապաշխարէք եւ զանոնք խոտտովանիք: Ձեր զղջումն պիտի չգործէ ձեր մեղաց քաւութիւն: Արիւն եւ արցունք եթէ մինչեւ իսկ թափէք, պիտի չլուան ձեր մի մեղքն, բայց տակաւին զղջալուէք: Պէտք է որ խոնարհիք եւ լաւագոյն մտքի մը բերութիւն նկատմամբ Աստուծոյ եւ ձեզ: Այս կը պահանջուի ոչ այնքան ի պատիւ Աստուծոյ որքան սա իրողութեան համար թէ առանց զղջման չէք կրնար աղատուիլ մեղքի սէրէն եւ զօրութենէն: Քրիս-

տոս կը պատուիրէ, ուրեմն, ձեր մեղաց համար հաւատալ իրեն եւ իւր շահին: Ինքն է միակ միջնորդն ի մէջ Աստուծոյ եւ մարդոց, եւ իւր շահն է միակ հիմն որոյ վրայ սուրբն Աստուած կրնայ ներել ձեզ: Իրեն եւ իւր գոհին պարտիք ուրեմն հաւատալ եւ վստահիլ: Հոգին Աստուծոյ զձեզ կարողացունէ առայս: Հաւատալով ի Քրիստոս՝ մահէն կեանքի կը փոխուիք եւ կը համարուիք յուստերսն եւ ի դատերսն ամենակալ Տեառն:

Այս է զՔրիստոս ընդունելուն եւ Քրիստոսէ ընդունուելուն փառաւոր արդիւնքն: Մեղաւորը թէ՛ ներումն կը ստանայ եւ թէ՛ կը սրբանայ. եւ մինչեւ անգամ յերկրի կը ստանայ Երջանկութիւն մը, որ չկրնար ի ձեռս բերուիլ այլով իմն: «Ահա», կ'ըսէ Քրիստոս, «ես դուք կայներ եմ ու կը զարնեմ: Թէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ ու դուք բանայ, անոր քով պիտի մտնեմ եւ անոր հետը ընթրիք պիտի ընեմ, ան ալ իմ հետս:»

Ընթերցող, ուրեմն եկ ըսենք, «Ամէն, եկուր՝ Տէր Յիսուս:»

Բաղէշ Թարգմանաց ՄԻՀՐԱՆ Յ. ԳԱՐԻԷԼԵԱՆ

ՆՈՒՌԱՏՈՒՌՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՆՊԱՍ ԲԵՐԻՒԻ ԵԿԵԼԵՑԻՈՅ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ

Տեղւոյս Աւետարանական գործը տարիներ առաջ սկսած է, բայց մինչեւ ապրիլ 30 պաշտաման համար յատուկ տեղ մը չի նուած չէր: Պաշտամունք կը մատուցուէր տեղ մը այնչափ ցած ու մութ, որ արժան չէր Աստուծոյ տուն կոչել: Սակայն անցեալ տարւոյ ապրիլ 30ին ըստ Յուն. կայս. ֆէրմանաւ հիմնարկեցինք քարաշէն եկեղեցի մը որուն հաշուութեամբն 1/3 անգամ աւելի ծախս եղաւ: Արդարեւ շատ ջանք ըրինք որ այս անձուկ պարագայից տակ եկեղեցեաց ու քրիստոնեայ անհատից բեռ ու նեղութիւն չըլլանք, բայց կը ցաւիմ ըսել թէ հիմը 5-6 արջն խոր իջնելուն պատճառաւ ստակնիս պակսեցաւ, միայն չէնքին արտաքին մասը հազիւ կրցանք լինցնել՝ ան ալ եկեղեցեաց ու քրիստոնեայ անհատից ումանց օգնութեամբ: Դեռ սղակաս կը մնայ դուռներն, պատուհաններն, տախտակամածը ու այլ ներսի մասերն:

Յոյս մեծ ունիմք որ մինչեւ դարուն թէ՛ տեղւոյս ժողովուրդէն, որ սակաւաթիւ ու աղքատ են, թէ՛ այս աստուածամուէր չէնք սիրող եկեղեցիներէ եւ թէ՛ քրիստոնեայ անհատներէ պիտի ընդունինք բաւական նպաստներ չէնք ի գլուխ հանելու: Երախտադիտութեամբ կը ծանուցանենք թէ ընդունուած են հետեւեալ նուէրներն, ոսկին 108էն:

Բալու, եկեղեցին ու ժողովուրդը	196½
» Մկրտիչ Խոշմաթեան	54
Բերրի, Մարտիրոս Էրմոնեան	54
Բաշաղակ, Մարգիս Թորոսեան	108
Խարբերդ, Արեւմտեան եկեղեցի	154
» Արեւելեան »	143
Մէղիբէի ժողովուրդը	164
Քէսէրիկի »	31
Կարմրիկի »	71
Խարիսիկի »	63
Կ. պոլիս, Ստեփան Պոտուրեան	118
Խարբերդ, Մարտիրոս Շուշանեան	54
» Միս Սիմոր	40
» Անծանթ ում, Մր. Պարնըմի	108
ձեռամբ	

» Դեղագործ Յակոբ 40
Հետեւեալ անձինք տուած են 20 աղան դահեկան. —
Բաշաղակ, Ապուլ Աւագեան. Խարբերդ, Միսիս Հուրալը, Միսիս Ալլէն, Գեղվանցի Աւետիս՝ Մր. Պարնըմի ձեռամբ, Մարտիրոս Էնֆիէճեան. Հոգեւ. Պատ. Աստուածատուր Թօփուզեան. Աբաբէյը, Կարապետ Գալուստեան 140

Եւ հետեւեալ անձինք ալ՝ Յակոբ դահեկան. —
Խարբերդ, Տիկին Լուսիկ Խոշարեան, Տիկին մը Միսիս Պարնըմի ձեռամբ, Խէլէմքեար Դուկաս, Տիգրան Մեծոյեան. Հայեցի, Գրիգոր Նալպանտեան 25

Գումար 1,563½
Բերրի Տ. ԱՍՏՈՒՐ ՆԻԿՈԼՈՍԵԱՆ
Դեկտ. 3, 1894

Յ. Գ. Երբ չէնք լինայ՝ ամբողջ ծախքը պիտի հրատարակենք:

ՆՈՒՌԱՏՈՒՌՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՆՊԱՍ ԲԵՐԻՒԻ ԵԿԵԼԵՑԻՈՅ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ, ՅԱՐԳԻՆԻ ԵՒ ՀԱՆՏԱՅԻ ՄԷՋ ԱՒԵՏ. ԳՈՐԾԻՆ, ՀՈԿՏ. 1-ԴԵԿՏ. 13, 1894

Դահ.	
Այնթապ	1,080
Հիւսէյնիկ	308
Շարքըշլա	54
Աղբիւնուպոլիս, Պատ. Հ. Յիւլեան	54
Բարեկամ մը Պատ. Ա. Կոստանդեանի ձեռամբ	108
Մարսուան, Արմաւենի Դադարոսեան	5
Խարբերդ, Յակոբ Սահակեան	40
» Արեւելեան եկեղեցին	50
» Ստեփան Շուշանեան	5
Հայրի, Հաճի Պողոսի կտակը	140
Գահրէ, Հաճի Մինաս Եաքոպեան	60
Աղբիւնուպոլիս, եկեղեցին	108
Պիթիւս, Արփիեան Վարդանեան	60
Գումար	2,072
Օ. Գ. ԱԼԼԵՆ	
Դանշապէր	

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
Ա. Կ. ՍԷՔԷԼԵՍԵԱՆ
ՃԵՄԱՐԻՏ ԿԻՆԸ

«Աղջկանց բարձի գիրքն» է ասիկա՝ բաժնուած երեսունմէկ զուլաներու ուր ժամանակին ամէն պէտքին համեմատ գծուած են առողջ բարոյականի բոլոր սկզբունքները որոնք անհրաժեշտ են նորահաս աղջկաները եւ մանկամարդ կիները բարձրացնելու եւ ճշմարիտ կնոջ արժանիքն հասցնելու համար: Կը յանձնարարենք զայն թէ՛ արական թէ՛ իգական սեռէ ամէն կարգէ ընթերցողներու, մանաւանդ ամէն անոնց որ ունին բոյր, դուստր կամ նորատի ամուսին եւ կը շահագրգռուին անոնց կրթութեան եւ զարգացման խնդիրներով: Յ. Մատթէոսեան մաքուր տպագրութիւն՝ գեղեցիկ ծաղկագիրներով եւ փայլուն ու նկարակերտ կողքով: Թէպէտ կը բաղկանայ 213 մեծագիր էջերէ՝ գինն է շատ ատէն, այսինքն թղթակաղմինը 5, ոսկեղօծ փառակաղմինը 10 զուրուշ: Թղթատարի ծախք 1 եւ 1½ զուրուշ: Դիմել առ Ա. Կ. Սէքէլեան, Ամերիգան խան, Կ. պոլիս:

Սովորական աղօթքի ժողովը տեղի պիտի ունենայ վաղը, ժամը 9ին, Պայպլը Հառուսի մատարան մէջ: Աղօթքի նիւթն է, «Եւ իւրաքանչիւր խաղաղ եղի, քնեմ, ներելով էւրաքանչիւր իւր սխալները» Քրիստոսով ներեց յեղի: Ելիւս. Դ. 32:

ՀԱՆԴԵՍ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Յուլի. 28 ըստ Յուլի., եւ փետրվ. 9 ըստ Լատ. 1893

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Չէֆուէ փետր. 1ին զարնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ Ուէյ Հայ Ուէյի գրաւումը: Չէֆուէ չինական կարեւոր քաղաք մըն է գրաւուած նաւահանգստին մօտ. արդէն նոյն տեղէն նախընթաց հեռագիր մը հաղորդած էր թէ ճափոնցիք փութով պնդուած թեամբ կը յառաջանային եւ իրենց չղթան կը բոլորէին չինական բերդին շուրջ: Տասնընիւն ճափոնական փոխադրանքներ 20 մարտանաւերէ եւ 20 ծովամարտիկներ նաւերէ պաշտպանուած Շան Թունկի ծոցին մէջ ցամաք հանած էին ծանր թնդանօթները եւ ռազմավթերը, հանդերձ պաշարով, ձիու կերով եւ ուրիշ պիտոյքներով: Անգղիական, գերմանական, ամերիկեան եւ ուրիշ օտար մարտանաւեր նաւահանգստին մէջ կը գտնուէին ուշի ուշով դիտելով պատերազմական դրոշմները եւ մեծ սքանչացում յայտնելով ճափոնցուց կարգաւոր շարժումներուն ու կատարեալ կազմակերպութեան համար: Առնուած սաւառակներ լուրերուն համեմատ, ճափոնցիք քիչ զիմադրութեան հանդիպեցան մինչեւ որ շատ մօտ եկան Ուէյ Հայ Ուէյի: Յայտնաբերուած մարտ մը որ երկու օր տեւեց եւ որուն արդիւնքն եղաւ ցամաքին վրայ գտնուող բոլոր ամրոցներուն գրաւումը: Կ'ըսուի թէ Չինացիք փախան 2,000 մարդ կորսնցնելէ ետեւ: Նաւահանգստին մէջի չինական նաւերը եւ նոյն շուրջին մէջ գտնուող Լիու Բոնկ կղզւոյ վրայի ամրոցները յայտնաբերուած անձնատուր եղած չէին: Ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Ուէյ Հայ Ուէյի արեւմտեան ամրոցը առնուեցաւ յունի: 31ին: Վառօղի մթերանոցը օդը հանուեցաւ եւ շատ մարդ մեռաւ թէ՛ ամրոցին թէ՛ քաղաքին մէջ: Երբեմնայէ պաշտօնապէս կը հաղորդուի թէ փայ Սի Եայի ամրոցը Ուէյ Հայ Ուէյի մօտ որ յայտնաբերուած ճափոնցուց ձեռքն էր, եւ նաեւ ճափոնական նաւախուռներ սկսան կրակ ընել նաւահանգստին մէջ գտնուող չինական նաւերուն վրայ, եւ ճափոնական թերթերը կ'ըսեն թէ տասը չինական մարտանաւեր եւ քանի մը ծովամարտիկներ նաւեր գրաւուեցան: Օր մը ետքը ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ սաստիկ ցուրտը կ'արգելէ ամէն ծովային գործողութիւն եւ թէ ճափոնական նաւերը քաղաքէն եւ Եունկի ծոցը ուր պիտի կենան մինչեւ որ օդերը մեղմանան: Նոյն օրը իմացուեցաւ թէ ճափոնական բանակը մտած է Ուէյ Հայ Ուէյ: Երբ խաղաղութեան պայմաններու վրայ բանակցելու պաշտօն ունեցող չինացի պատգամաւորները Հերոյիմա հասան, տեսնուեցաւ որ իրազօր իշխանութիւն չունէին: Վասն որոյ կոմս Իթօ, ճափոնական նախարարապետը, մերժեց անոնց հետ բանակցել եւ ըսաւ որ մեկնին ու Չինաստան դառնան: Այսպէս, խաղաղութեան համար բանակցելու սոյն երկրորդ պատգամաւորութիւնը, Հէյ Տէյրինկի պատգամաւորութեան պէս, ի դեռեւելաւ: Եւ յանցանքը ճափոնցուցը չէ, վասն զի Չինաստանի յայտնի նպատակն էր միայն ժամանակ չափել եւ ճափոնի պայմաններն իմանալ:

Շանկհայէ զարնուած հեռագիր մը կը հաղորդէ լուր մը որ կարեւոր է եթէ

ճշմարիտ է: Կ'ըսէ թէ Փեքինի եւ Թիբեթի անդրիական, Փրանսական եւ ռուսական դեսպաններուն հրահանգ տրուած է Չինացիները եւ ճափոնցիները հրաւիրել խաղաղութեան պայմաններուն վրայ համաձայնութեան մը դալ:

— Ուաշինկթոնէ զարնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ վախ կայ որ թշնամութիւնք ծագին Մեքսիքոյի ու Կուաթեմալայի միջեւ, սահմանագծի խնդրոյն մասին եղած անհամաձայնութեան մը պատճառաւ: 1892ին կնքուած էր դաշնագիր մը որ Մեքսիքո կը պնդէ թէ բռնաբարուած է Կուաթեմալայի կողմէ, եւ 18,000 մեքսիքացի զօրք համախմբուած են սահմանագիծին վրայ, մինչ նոր զօրադուռը մը պատրաստուելու վրայ է: Միացեալ Նահանգներուն կառավարութիւնը Մեքսիքո զրկած է ընդարձակ պաշտօնագիր մը որով յոյս կը յայտնէ թէ վերոյիշեալ երկու երկիրները իրենց դժուարութիւնները պիտի կարգադրեն առանց զէնքի դիմելու:

— Կը թուի թէ Թաթարները կ'ուզեն յաղթական ճափոնցիներուն կողմն անցնիլ: Շանկհայէ կը հեռագրուի թէ յունի. 9ին Քիթինի դաւաճներուն սահմաններէն Թաթարներու պատգամաւորութիւն մը ճափոնական Ե. զօրաբաժնին բանակատեղը գալով պատմեց չինացի զօրքերուն դրոշմաւերումները եւ ասպատակութիւնները: Քիթինի Թաթարները իրենց ծառայութիւն առաջարկեցին Չինաստանի Մուգտէն նուիրական քաղաքին վրայ յարձակելու համար: Ըսին թէ 60,000 կողակու կարող մարդ կրնան հանել այդ նպատակին համար: Ճափոնցի զօրավարը մերժեց, բայց ըսաւ թէ լաւ ծառայութիւն կրնան մատուցանել իրենց լրտեսներ: Ճափոնցիք սոյն պատգամաւորներուն ճամբորդութեան ծախսը հայթայթեցին եւ խնդրեցին որ չինական զօրաց զիրքերուն ու վիճակին վրայով ճիշդ տեղեկութիւններ բերեն իրենց:

— Անցեալ շաբթու Քիլիլէնտ նախագահը Ամերիկայի Ազգային Ժողովին զրկեց յայտարարութիւն մը որով ուշադրութիւն կը հրաւիրէ երկրին ելեւմտական կացութեան վրայ եւ կոչում կ'ընէ Ժողովին ամէն անդամի առանց կուսակցական խորութեան միանալ եւ դարման մը խորհիլ: Կ'ըսէ թէ անցեալ տասներկու ամիսներուն միջոցին զանձէն հանուած է 172,000,000 տոլարի արժողութեամբ ոսկի որ թէ՛ երկրէն դուրս զրկուած է թէ՛ երկրին մէջ պահուած է, եւ թէ այս դուրսարկին 69,000,000 տոլարը հանուեցաւ անցեալ երկու ամիսներուն մէջ, որ կը ցուցնէ թէ այս հակումը հետզհետէ կ'աճի: Մ. Քիլիլէնտ ասոր իբրեւ պատճառ կը ցուցնէ թէ վստահութիւն չկայ որ պիտի չարունակուի կառավարութեան տրամադրութիւնը կամ կարողութիւնը իր պարտքերը ոսկիով վճարելու: Ուստի կը թելադրէ հրապարակ հանել 50 տարիէն վճարելի եւ տարին հարիւրին 3է ոչ աւելի տոկոսաբեր պարտատու: Պահանջուածը չէ կառավարութեան եկամուտին յաւելում, վասն զի վաճառականութիւնը հետզհետէ կ'աճի, այլ ապահովութիւն թէ կառավարութիւնը կարող է իր պարտքերը վճարել ոսկիով:

— Անգղիոյ Խորհրդարանը բացուեցաւ եւ րեքշաբթի օր: Գահաճառը կը հաւաստէ թէ Անգղիոյ յարաբերութիւնները բոլոր պետութեանց հետ բարեկամական են ու գահացուցիչ, եւ ցաւ կը յայտնէ որ տակաւին

կը շարունակուի: Չինեւափոնական պատերազմը որուն կը փափաքէր Թագուհին վերջ տալ միւս տէրութեանց հետ համաձայնութեամբ:

— Փրանսայի նոր նախարարութեան ներկայացուցած առաջին օրինագիծը որ կ'առաջարկէր քաղաքական յանցանքներու համար մինչեւ այդ օրը դատապարտուածներու ներում՝ ընդունուեցաւ 7ի դէմ 311 ձայնով: Ապա Մերակոյտին մէջ ալ քուէարկուեցաւ նոյնքան ստուար մեծամասնութեամբ, եւ երկուշաբթի օր Հէնրի Ռոշֆոր ֆարիզ վերադարձաւ՝ տարիներով աքսորեալ մնալէ ետեւ: Քսան հաղար Ֆրանքի վարկ մը քուէարկուեցաւ Մարաշախտ Քանրուպէի փառաւոր թաղում մը ընելու համար: Հոժ բազմութիւն ներկայ էր հանդէսին, եւ Պատերազմական նորընտիր նախարար Զօր. Յոտլինտէն, դամբանական մը խօսեցաւ: Չկարծուի թէ նորակազմ Գահիճը երկար կեանք պիտի ունենայ, եւ թէ քաղաքական յանցաւորներու ներում չնորհուիլը պիտի խաղաղեցնէ Արմատականները որ հիմակուրէն հակառակութիւն կը ցուցնեն նախարարութեան դէմ:

— Ահեղի աղէտ մը տեղի ունեցաւ անցեալ շաբթու Հիւսիսային Միլուս վրայ: Երեքշաբթի օր էլէէ անուն գերմանական շոգենաւը Պրէմէնէ մեկնեցաւ Նիւ Եորք երթալու համար: Ունէր 240 ճամբորդ եւ 160 նաւաղ, եւ ինչպէս սովորութիւն է այդ գծին շոգենաւերուն՝ Անգլիոյ Սաութհէմթիլը քաղաքը պիտի հանդիպէր նոր ճամբորդ առնելու համար. սակայն չորեքշաբթի օր առտու չեղած ուրիշ շոգենաւ մը զարկաւ իրեն որ ընկղմեցաւ տասը վայրկեանէն: Որչափ որ գիտենք, նաւուն մէջ գտնուողներէն միայն 20 հոգին ապատուեցան: Թերեւս քանի մը ուրիշ մարդիկ ալ, նաւակով աղատուած ըլլան, վասն զի ուրիշ նաւակ մըն ալ յաջողեցաւ բաժնուիլ ընկղմող նաւէն: Նաւուն մէջ գտնուողներուն գրեթէ բոլորն ալ Գերմանացի էին: Ընդհարումէն ետեւ միւս շոգենաւը ալ չտեսնուեցաւ, եւ թէ արդեօք ընկղմեցաւ թէ շարունակեց իր ճամբան առանց ջանալու օգնութիւն հասցնել, չգիտցուի:

— Թէպէտ վերոյիշեալէն նուազ ցաւալի ուրիշ աղէտ մըն ալ կը հաղորդուի Փրանսայ: Մանսօ Լէ Միւնի հանքին մէջ պայթում մը պատահեցաւ եւ մեռան 43 հոգի:

— Կիրակի, յունի. 27ին Գերմանիոյ Կայսեր ծննդեան 36օր տարեդարձը ամբողջ կայսրութեան մէջ տօնուեցաւ սովորական շքով: Որովհետեւ գրեթէ քառորդ դար մը անցած է Փրանսայի հետ պատերազմ ծագելէն ի վեր (Փրանսա պատերազմ հրատարակեց 1870, յունի. 19ին), Նորին Վեհափառութիւնը բանակին ուղղեց մասնաւոր հրամանագիր մը յորում կը յիշեցնէ «մեծ պատերազմը որ հարկ դրուած էր Հայրենեաց վրայ, որ կարգ մը անգուգական յաղթութիւններով, փառաւորապէս ի գլուխ հանեց զայն, դոհացուց Գերմանացուց փափաքները եւ իբրեւ ազնուազոյն վարձք անոնց զոհողութեան՝ գերման իշխանաց ու ժողովրդոց դաշնակցութիւն մը հաստատելով կազմեց Գերմանիոյ մեծութեան ու բարօրութեան անխախտ հիմ մը»:

— Նիքարակուայի Զրանցքին օրինագիծը, որ Միացեալ Նահանգներուն Մերակոյտին մէջ քուէարկուած է, կը տրամադրէ 70,000, 000 տոլարի պարտատուան շրջաբերութեան հանել, որոց մայր դուրսըրը եւ շահը պիտի

երաշխաւորութիւն Միացեալ Նահանգներուն կողմէ, մինչ 30,000,000 տոլարի պարտատոմս չըջաբերութեան պիտի հանուի առանց Միացեալ Նահանգներուն երաշխաւորութեան:

Գանձային նտիւարարը գործին ընդհանուր վերատեսուէչ պիտի ըլլայ: Պիտի ընտրուին 15 տեսուչներ որոց մէջէն տասը՝ Նախագահը պիտի անուանէ գործին վրայ աւելի մօտէն հսկելու:

Միացեալ Նահանգներուն պիտի յանձնուի իրեն երաշխաւորութիւն 70,000,000 տոլար արժողութեամբ բաժնետոմս:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կ. պոլսոյ Գարափնորու չինութեանց գրաւած երկար ժամանակը վարժեցուցած է ժողովուրդը քարափը նկատել իրեն տեսնուելու արժան բան մը քան իրեն ձեռնարկ մը որ գործնական մեծ օգուտներ պիտի ունենայ: Երկուշաբթի օր ընդհանուր վաճառքներու, արմտեաց ու ոգելից ըմպելեաց մաքսատուները փոխադրուեցան քարափին վրայ չինութեան առժամանակեայ նոր շէնքերուն մէջ: Մաքսային վերատեսուէչ Բաիֆ փաշայի եւ բարձրաստիճան պաշտօնէից ներկայութեամբ շէնքերը պաշտօնապէս բացուեցան սովորական արարողութեամբ: Կայս. Իւստիֆի մը համաձայն Գարափնոյ ընկերութիւնը յայնժամ սկսաւ իր գործողութիւնները: Գարափին հանդիպած առաջին շոգենաւն էր աւստրիական շոգենաւ մը, եւ երկրորդն էր փաղէի ընկերութեան վերաբերեալ ֆրանսական շոգենաւ մը: Այսուհետեւ կալաթա ցամաք հանուած ամէն ապրանք Գարափնոյ ընկերութեան ձեռքէն պիտի անցնի որ ցամաք հանելու տուրք պիտի դանձէ շոգենաւերու ընկերութիւններէն թէ՛ ապրանքներուն թէ՛ ճամբորդներուն համար: Գարափին այն մասը որ սկսած է շահագործուիլ կը տարածուի Թոփհանէէն մինչեւ Կալաթայի մաքսատունը: Փոխանակ տուներու անկանոն շարքին որ առաջ կը կաղմէր այդ կէտի ծովեզրը, հիմա աչաց առջեւ կը պարզուի հարթ եւ ողորկ տարածութիւն մը որ ծովեզրին տեսքին համար մեծ բարեօրոճում մըն է: Գարափը նաեւ կը զիւրացնէ նաւահանգստին գործառնութիւնները, վասն զի անկարելի է թէ՛ ապրանքներու թէ՛ ճամբորդներու գաղտագողի շոգենաւ մտնելը կամ անկէ ելլելը: Գարափնորու ընկերութեան տնօրէնը կայս. կառավարութեան հաղորդած է թէ ընկերութեան հասոյթին առաջին 1,000 ոսկին պիտի յատկացուի Տաշ Էն-Շէֆէֆ վարժարանին եւ Անկելանոցին:

— Իւսթիւլ քաղաքին մէջէն անցնող վարտար գետը վերջերս յորդած է եւ յառաջ բերած է բաւական լինաս ու նեղութիւն: Վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ տեղւոյն մէջ կարօտելոց նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուի եւ երեւմտական դանձէն անոր վճարուի 30,000 դահ.:

Ն. Վեհափառութիւնը իր անձնական դանձէն նոյն նպատակին համար չնորհած է երկու հարիւր ոսկի:

— Վեհ. Սուլթանը հրամայած է որ Համիտիէ հեծելազօրքերը կատարելապէս մարդուին եւ անոնց զինուորական շարժումներն վրայ հսկուի: Այս նպատակին համար իւրաքանչիւր գնդի վրայ պիտի աւելցուին նիզամիէ հեծելազօրքերու մէկ մէկ դուստարակ:

— Կիրակի գիշեր խումբ մը երիտասարդներ

ու օրիորդներ Թէփէ Պաշըի թատրոնին մէջ վէճի կը բռնուին Մուսթաֆա անուն անձի մը հետ որ նեղած էր յիշեալ օրիորդները իր անվայել ընթացքով: Թատրոնէն մեկնելու պահուն խումբը դարձեալ հանդիպեցաւ Մուսթաֆայի՝ դրան առջեւ, եւ դարձեալ նեղութիւն կրեց: Այս նոր վէճին արդիւնքը սա եղաւ որ Մուսթաֆա դանակ մը հանեց եւ զարկաւ խումբին մէկ անդամին որ անգլիացի էր, սակայն հարուածը վրիպելով միայն պատեց անոր հանդերձը: Մուսթաֆա յայնժամ կուրծքէն զարկաւ խումբէն մէկ ուրիշ անդամին, որ յոյն էր եւ Բումելի Հիսար գրտնող Բոպէրթ Գոլէճի աշակերտ էր: Վէրքը մահացու եղաւ: Մուսթաֆա ձերբակալուեցաւ սակայն ծանրապէս վիրաւորեց այդ թաղին պէճէն եւ ոստիկաններէն մին: Թոփհանէի մէջ ատաղձի վաճառականի մը որդին է եւ հաւանօրէն խմած էր երբ այս ոճիրը գործեց: Դեռահաս ուսանողը, որուն անունն էր Տիոնէսիոս Սվորոնոս, երեքշաբթի թաղուեցաւ: Բոպէրթ Գոլէճի տնօրէնը եւ քանի մը ուսանողներ ուրիշ բազմութիւն անձերու հետ ներկայ գտնուեցան յուղարկաւորութեան հանդէսին:

— Բանի մը օրէ հետէ հնտախտի դէպքեր հաղորդուած են մայրաքաղաքիս զանազան կողմերէն: Առողջապահական վարչութեան որոշման համաձայն փետր. 7էն սկսեալ մայրաքաղաքէս մեկնող ամէն ճամբորդ հինգ օրուան Խաւնիշի պիտի ենթարկուի Բումէլիի երկաթուղիով մեկնող ճամբորդներուն համար Խաւնիշի պիտի գործադրուի ի Զաթալա, Անատոլիի երկաթուղիով մեկնողներուն համար ի Թուզա. այդ տեղը Խաւնիշի պիտի ենթարկին նաեւ ծովով Մարմարայի եղերքի քաղաքները գացող ճամբորդները: Սեւ Ծովուն եզերքը Սինոպէ անդին գտնուող քաղաքները գացողներուն համար Խաւնիշի պիտի գործադրուի ի Սինոպ:

Հրաման եղած է որ ազդու միջոցներ ձեռք առնուին մայրաքաղաքիս փողոցները ու հանրային վայրերը առողջապահական պայմաններու համաձայն մաքրելու համար: Նաեւ հրահանգներ հրատարակուած են անհատներու կողմէ գործադրուելիք զգուշական միջոցներու մասին: Առանհիւս ու անձնական մաքրութիւն, եւ միայն առողջարար կերակուր ուտելու ու միայն այլ եւ այլ աղբիւրներու հայթայթած մաքուր ջուրը կամ եռացուած ու պաղեցուած ջուր խմելու զգուշութիւն, ամենակարեւոր միջոցներ են զորս ամէն անհատ կրնայ ի գործ դնել:

Տաք օդը որ կը շարունակուի անցեալ ամսէ ի վեր՝ կը նպաստէ հնտախտի տարածման, սակայն այս ախտը կրնայ չեղքեցուիլ եթէ զգուշութիւն ըլլայ կերակուրի ու մաքրութեան մասին:

— Բանկալթիի թաղին մէջ շատ մը անձեր վիրաւորող ոճրագործը, որուն վրայ դրուեցաւ Ա-Է-Բէ-Էի վերջին թիւին մէջ, հետեւեալ օրը ձերբակալուեցաւ: Իր անունն է Զաֆրանպուլի Մուսթաֆա եւ կը վերաբերի Տաք գունդին 48-րդ վաշտին: Ոստիկանութեան նախարարութեան կողմէ հաղորդուած պաշտօնական զեկուցում մը կ'ըսէ թէ այդ մարդը գինովլալէ վերջը վէճի բռնուած է զինուորի մը հետ զոր յետոյ ծանրապէս վիրաւորեց, եւ թէ միւս անձերուն վրայ յարձակեցաւ եւ վիրաւորեց զանոնք վասն զի կը կարծէր թէ զինք բռնել կը ջանային: Այս անձին ձեռքով վիրաւորուող

անձանց թիւն հիմա կ'ըսուի թէ է միայն տասնընոթս: Ասոնց ութը՝ այր էին, չորսը՝ կին եւ երկուքը՝ փոքր տղայք: Յորհափ դիտենք, այս անձերէն միայն մին մեռած է: Այս անձն է Թիւշէի գանձապետը, Շթուփէ անուն ամերիկացի մը, որուն յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ հինգշաբթի՝ ի ներկայութեան խումբ բազմութեան:

— Ազրիանուպոլսոյ Մարիցա եւ Արտազետերուն վերջերս յորգելէն յառաջ եկած ողողումները աւելի են քան զոր պատահած է շատ տարիներէ հետէ: Ազրիանուպոլսէն երկաթուղոյ կայարանը գացող ճամբան ջրով ծածկուած է եւ գետին երկու կողմի դաշտերը մինչեւ Թրնուլա նմանապէս ծածկուած են ջրով: Շոգեկառաց երթեւեկութիւնը որ ընդհատուած էր, չորեքշաբթի վերսկսաւ, ուղեւորները եւ իրենց գոյքերը մակոյկներով դետին մէկ եղերքէն միւսը փոխադրելով: Մայրաքաղաքէս նաւակներ զրկուեցան Ազրիանուպոլիս օրպէս զի օգնութիւն հասցուի այն գիւղերուն որ ողողումներուն պատճառաւ կը զրկուեցան ըլլալով օգնութեան կը կարօտին:

— Հեռադրական տեղեկութեան մը համաձայն, Պիթիսի նախորդ կուսակալ Հասան Թահսին փաշա ուրբաթ օրը Պիթիսէն ճամբայ ելեր է մայրաքաղաքս գալու համար:

— Յունաց նոր Պատրիարքին ընտրութեան առթիւ հեռագրական հաղորդակցութիւն չկենալով Գալիմիի հետ, ուր կը բնակէր Յունաց նորընտիր Պատրիարք Տ. Անթիմոս, հարկ եղաւ նաւակով մասնաւոր պատգամաւոր մը զրկել Գալիմի՝ իր ընտրութեան լուրը տանելու նորին Ամենապատուութեան:

Հայոց Ամեն. Պատրիարքին օրհնութեան անդրանիկ Կոնգալը յառաջիկայ կիրակի օր հանդիսաւոր կերպով պիտի կարգացուի մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցեաց մէջ:

— Հայոց Կրօնական Ժողովը երեքշաբթի ի նիստ գումարուեցաւ Պատրիարքարանին մէջ, ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Պատրիարքին, եւ ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիոս Եպիս. Ալէաթճեանի, եւ զբաղեցաւ այլ եւ այլ խնդիրներով:

— Բաղաքական Ժողովը չորեքշաբթի իր շաբաթական նիստը գումարեց Պատրիարքարանին մէջ, Ամեն. Պատրիարքին նախագահութեամբ, եւ զբաղեցաւ օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով:

Նոյն օրը նաեւ նորընտիր Տնտեսական խորհուրդը իր առաջին նիստը գումարեց Պատրիարքարանին մէջ:

— Հայ հասարակութեան արտօնութիւն տրուած է տղայոց համար դպրոց մը հիմնելու ի Բանկալթի Սբ. Յակոբի հիւանդանոցին մօտ:

ԴԻՍՄԱԿԱՆ

Յուլիանոս 28/9, 1895

Գ. հասցիտէ 29 7 | Բում. Երկ. Բաթին 126 65
Պարտուց Յարգարման Թղթաբում (Թաթիլէթ Տիւլուն Գայմէթի) 48 | Թաշլիլաթ 0 սմ. 404

ԴԻՍՄԲ. 0 սմ. ոսկին 100 է

Մէճիտիյէ	108 25	Ռուսիոյ բոլ	90 45
Մէթալիք	97	Նարոյէն	88 9
Պէշիք	403	Գրիմից	54 45
Ալթըլըք	403	Աշգլ. ոսկի	140 27
Մանր արծաթ	403	Մանթ թղթ.	8 38

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՏԱՎՈՐ ՊՈՅԱՅԵԱՆ

Ֆինանսներու Եղգուղը Ամերիկացի Խան